

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích,

Pedagogická fakulta

Katedra: biologie

Datum odevzdání posudku: 24.5.2010

Diplomant: Lenka Šafářová

Aprobace: Bi - Ch SS^V

Recenzent diplomové práce:

PaedDr. Radka ZÁVODSKÁ, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

K vývoji latentních znalostí biologie živočichů: srovnávací studie
(téma)

Předložená práce obsahuje 217 stran textu, 8 rozsáhlých příloh a cituje 63 literárních pramenů. Cílem diplomové práce Lenky Šafářové bylo zjistit latentní znalosti z biologie živočichů u žáků základní školy, nižšího a vyššího stupně osmiletého gymnázia, čtyřletého gymnázia a studentů učitelství a porovnat úroveň znalostí u odpovídajících si ročníků z hlediska typu školy (ZŠ a nižší stupeň gymnázia; vyšší stupeň gymnázia a čtyřleté gymnázium) a zjistit, jaký vliv na dosažené výsledky má čas, který od probrání učiva zoologie uběhl.

V literárním přehledu autorka velmi pečlivě a na základě studia odpovídajících literárních zdrojů zpracovala kapitoly shrnující výsledky dosavadních výzkumů a rozvržení učiva zoologie v osnovách základních škol a gymnázií. Uvádí precizní rozbor učiva zoologie ve všech učebnicích přírodopisu používaných na základních školách a gymnáziích v České republice. Srovnání učebnic je doplněno přehlednými tabulkami (např. způsoby zobrazení živočichů v učebnicích, přehled taxonů), analyzuje obtížnost textu, typy ilustrací, didaktickou vybavenost učebnic, systematické či ekologické pojetí učiva zoologie. Teoretická východiska k metodice zpracování didaktických testů autorka dobře využila v metodice vlastní práce: tvorba zkušební varianty testu, ověření položek tzv. zkrácenou položkovou analýzou, vyhotovení definitivní podoby testu, zadání testu a jeho vyhodnocení.

Lenka Šafářová získala výsledky testu, který obsahuje část teoretickou (morfologie, ekologie, systematika) a praktickou (poznávání živočišných druhů), od 844 (!) respondentů. Výsledky jsou podloženy rozsáhlou přílohou dokumentující odpovědi respondentů jednotlivých škol (tři základní školy, sedm gymnázií).

Autorka se zaměřuje na hodnocení jednotlivých položek testu a úspěšnosti jejich řešení jednotlivými skupinami respondentů, přičemž nezůstala jen u konstatování procentuální úspěšnosti /neúspěšnosti jednotlivých skupin respondentů, ale pokusila se o hlubší rozbor odpovědí, nejčastějších chyb a možných příčin neúspěchů dané skupiny.

V diskusi Lenka Šafářová porovnává na základě získaných výsledků jednotlivé skupiny vzhledem ke stanoveným hypotézám a dává získané výsledky do souvislosti s dříve provedenými průzkumy.

Po formální stránce je diplomová práce členěna správně. Má velmi dobrou grafickou úpravu, bez překlepů a gramatických chyb.

K diplomové práci mám následující připomínky a otázky:

Proč je v kapitolách 2.2.4 a 2.2.5 nazvaných Učivo zoologie v osnovách přírodopisu pro 2. stupeň základní školy..... zařazeno i učivo v rámci zeměpisu, občanské výchovy, tělesné výchovy a dalších předmětů ?

Autorka uvádí, že na základě položkové analýzy zkušební varianty testu se ukázalo, že určení druhu: skřivan polní je příliš těžká položka a byl proto nahrazen druhem: stehlík obecný. Podle čeho jste se domnívala, že stehlík obecný bude pro respondenty méně obtížný než skřivan polní? (Výsledky ukázaly, že stehlík obecného poznalo jen necelých 13 % respondentů.

Na str. 67 autorka uvádí, že by v novém vydání učebnic mohly být nákresy živočichů nahrazeny fotografiemi. Proč si myslíte, že fotografie jsou lepší než nákresy? Mohou být kresby z didaktického hlediska výhodnější (ve vztahu k poznávání živočichů) než fotografie?

Na str. 115 je uvedeno, že „v první otázce měli studenti spojit jednotlivé živočichy se správným pojmenováním vnější části jejich těla. Správné spojení uvedlo 51% studentů 7. ročníku.“ Na str. 117 je napsáno: „Správné přiřazení pěti živočišných druhů k uvedeným částem těla uvedlo 17,9 % žáků 7. ročníku. Mohla byste to vysvětlit?

Neuvažovala autorka o doplnění výsledků grafickým vyjádřením pro rychlou orientaci čtenáře?

V tabulce 19 je uvedena procentuální úspěšnost v praktickém poznávání živočichů podle dosažených bodů. Nebylo by vhodné uvést procentuální úspěšnost ne podle počtu bodů, ale podle počtu poznanych druhů a podle počtu poznanych rodů?

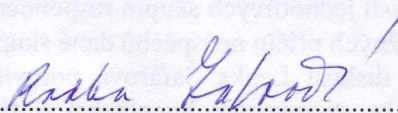
Kapitola 5.5.- podle mého názoru zde autorka užívá nepřesné až zavádějící formulace: „znalost druhového pojmenování převažovala nad znalostí rodového pojmenování u žáků.....“ a „naopak znalost rodového pojmenování byla vyšší oproti znalosti druhového pojmenování živočišných druhů u studentů 7. ročníku....“ Přece respondenti, kteří správně určili druh, museli správně určit i rod....jak může být tedy rodová znalost větší než druhová

V diskusi autorka zmiňuje, že správné určení druhu (např. tasemnice dlouhočlenná) nemusí znamenat, že respondent skutečně určil správný druh na základě determinace typických znaků, ale mohlo jít o automatické naučené spojení „tasemnice dlouhočlenná“. Jaký/é postup/y byste navrhla, kdybyste se chtěla přesvědčit, že žák opravdu determinuje správný druh ?

Jaký je Váš názor na požadavek druhového pojmenování živočichů či určení rodového názvu živočichů ve výuce přírodopisu na 2. stupni ZŠ ?

Celkové hodnocení: Lenka Šafářová provedla na základě didakticky vhodně zpracovaného testu rozsáhlý průzkum latentních znalostí z učiva zoologie u reprezentativního souboru respondentů a získala tak zajímavé, precizně zpracované výsledky, jež se stanou hodnotnou součástí didaktického výzkumu z oblasti přírodovědných znalostí u žáků 2. stupně základních škol a gymnázií. Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: výborně

Podpis recenzenta diplomové práce

V Č. Budějovicích dne 24.5.2010

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------	-------------	-------	-----------